

**Evropa účinněji využívající zdroje
Průzkum místních a regionálních orgánů
Shrnutí výsledků**

Tyto závěry se zakládají na studii „Assessment of the Resource-efficient Europe Flagship Initiative“ (Posouzení stěžejní iniciativy Evropa účinněji využívající zdroje), kterou vypracoval Výzkumný ústav řízení udržitelnosti (RIMAS) Vídeňské univerzity hospodářství a obchodu (Zoran Rušnov, Umberto Pisano a Norma Schönherr).

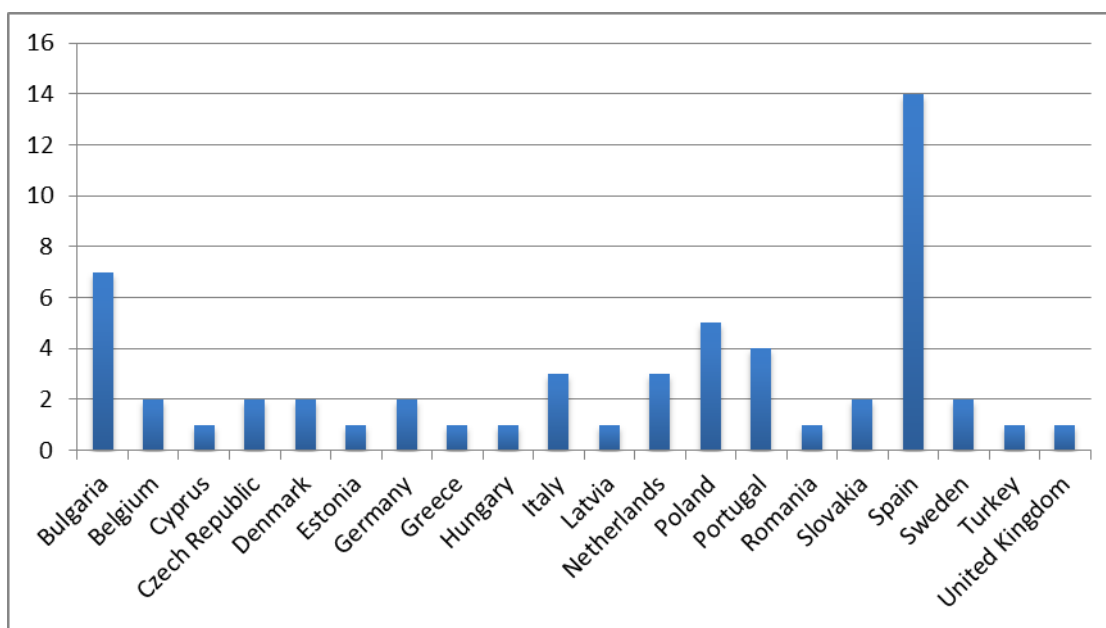
Závěry nevyjadřují oficiální postoje Výboru regionů.

Další informace o Evropské unii a Výboru regionů jsou k dispozici na internetu na adresách <http://www.europa.eu> a <http://www.cor.europa.eu>.

Základní informace

Výbor regionů provedl ve druhém čtvrtletí roku 2013 prostřednictvím své Platformy pro monitorování strategie Evropa 2020 studii o stěžejní iniciativě **Evropa účinněji využívající zdroje**¹, a poskytl tak současný stav tohoto tématu z pohledu místních a regionálních orgánů.

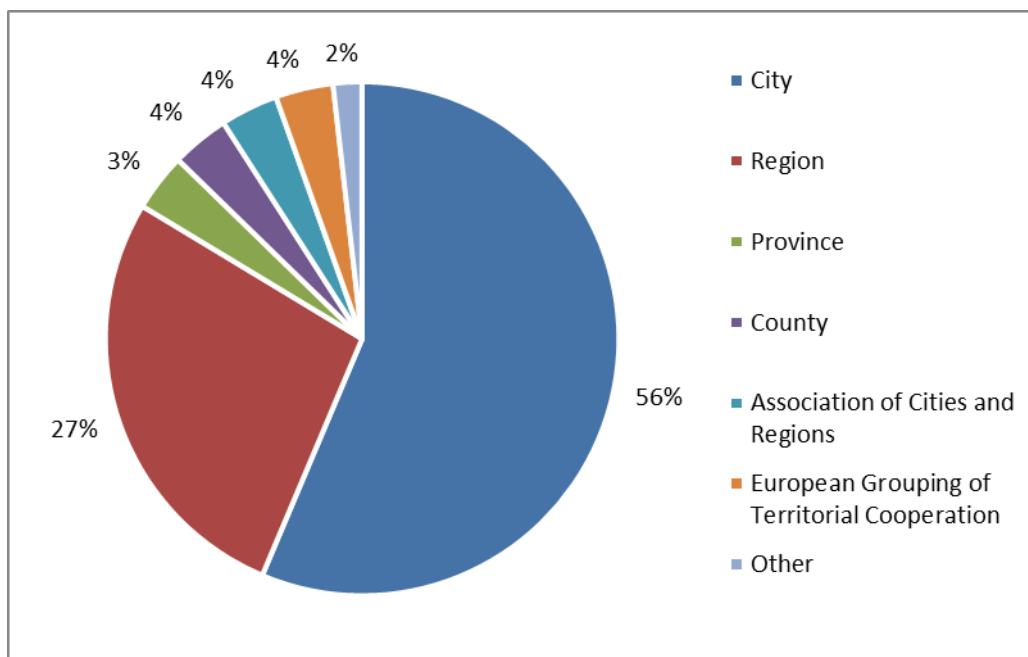
Tento průzkum je součástí rozsáhlejšího monitorování strategie Evropa 2020, které Výbor regionů (VR) zahájil v prosinci 2012 a které bude trvat do listopadu 2013. Výsledky těchto jednotlivých posouzení poskytují podklady pro sedm konferencí (jednu pro posouzení každé stěžejní iniciativy) a později se stanou základem příspěvku Výboru regionů k přezkumu strategie Evropa 2020 v polovině období, který má Komise EU provést v roce 2014. Tato zpráva o průzkumu vychází z **55 odpovědí z 20 členských států EU a Turecka** (obr. 1.1). Závěry budou představeny na konferenci VR ve dnech 2. a 3. září 2013 ve Vilniusu.

Obr. 1: Počty odpovědí na průzkum z jednotlivých členských států EU

Většina odpovědí (56 %) přišla od měst, 27 % od regionů, po 4 % od hrabství, sdružení měst a regionů a evropských seskupení pro územní spolupráci, 3 % od provincií a 2 % od ostatních subjektů (viz obr. 1.2) nebo byly tyto odpovědi poskytnuty jejich jménem. Celkem 27 účastníků z 55 je členy Platformy Výboru regionů pro monitorování strategie Evropa 2020.

¹ Průzkum probíhal od 30. dubna do 11. července 2013. Dotazník a základní souvislosti jsou uvedeny na adrese <http://portal.cor.europa.eu/europe2020/ClosedSurveys/Pages/A-Resource-Efficient-Europe.aspx>.

Obr. 2: Respondenti průzkumu podle typu orgánu

Tato zpráva je rozdělena do čtyř částí v souladu se skupinami otázek uvedenými v dotazníku. Tyto části jsou:

- Politické výzvy a reakce na regionální a místní úrovni;
- Význam iniciativy „Evropa účinněji využívající zdroje“ pro místní orgány;
- Význam politik prováděných jednotlivými státy pro místní orgány;
- Otázky politiky a financování.

Každá část shrnuje hlavní trendy vyplývající z odpovědí a zdůrazňuje konkrétní pohledy a specifické poznámky. Těmto čtyřem částem předchází úvod, jenž obsahuje informace jak o stěžejní iniciativě samé, tak o aktuálních otázkách a výzvách v souvisejících oblastech politiky.

Shrnutí a závěry

Průzkum sestával z 18 otázek seskupených do čtyř částí. Nejprve je uveden přehled hlavních výsledků, poté následují závěry, které lze z obdržených odpovědí vyvodit:

- **71 %** místních a regionálních orgánů považuje za **hlavní problém**, jež jejich region/město řeší, **energetickou účinnost a využívání obnovitelných zdrojů energie**, **58 %** pak za tento problém považuje **účinnější využívání zdrojů**. Dále následují problémy související s **přechodem na nízkouhlíkové hospodářství a modernizací odvětví dopravy**, které uvedlo **44 %**.
- **67 %** respondentů považuje s ohledem na problémy stojící před jejich regionem za **nejdůležitější cíl určení a vytvoření na místní úrovni nových příležitostí pro hospodářský růst a více inovací a podporu konkurenceschopnosti EU**, **58 %** pak jako **nejdůležitější cíl** uvádí **boj proti změně klimatu a omezení dopadů využívání zdrojů na životní prostředí**, a dalších **56 %** účastníků jako cíl uvádí **zvýšení hospodářské výkonnosti při současném omezení využívání zdrojů**.
- **53 %** účastníků tohoto průzkumu přijalo politiky ohledně účinnosti zdrojů v oblasti **nízkouhlíkových systémů energetiky účinných z hlediska využívání zdrojů**. **44 %** respondentů zavedlo politiky týkající se jak **udržitelné spotřeby a výroby**, tak **nízkouhlíkové dopravy účinné z hlediska využívání zdrojů**. Dalších **35 %** zavedlo politiky **účinného využívání surovin (nerostů, dřeva a biomasy)** na regionální bázi, zatímco **29 %** přijalo politiky v oblasti **hospodářství s nulovými odpady a biologické rozmanitosti, ekosystémových služeb a využívání půdy**.
- **65 %** místních a regionálních orgánů odpovědělo, že **přijaly politiky, které jsou vzájemně provázány jako součást integrovaného rámce**, zatímco **pouze 15 % vyloučilo přijetí integrovaných politik** a **20 %** na tuto otázku neodpovědělo.
- **44 %** respondentů uvedlo, že **20% snížení emisí skleníkových plynů oproti úrovni z roku 1990 je poměrně realistické**. **35 %** odpovědělo, že tento cíl je **vysoce přiměřený**. Pokud jde o cíl **dosáhnout 20% podílu obnovitelné energie**, **56 %** respondentů ho považuje za **poměrně realistický**, zatímco pro **33 %** by byl **vysoce pravděpodobný**. Dále, co se týká **dosažení 20% zlepšení energetické účinnosti**, **56 %** odpovědělo, že to je **poměrně realistické** a **31 %** považuje dosažení tohoto cíle za **vysoce pravděpodobné**.

- 65 % respondentů by **rozšířilo rámec Paktu starostů a primátorů** na klíčovou oblast **nakládání s odpady**. Dalších **55 %** by chtělo zahrnout také **hospodaření s vodou** a **53 %** účastníků poukázalo na **biologickou rozmanitost a využívání půdy**. Kromě toho si **51 %** respondentů přeje, aby se součástí Paktu starostů a primátorů stalo **znečištění ovzduší**.
- **Téměř 46 %** účastníků považuje cíl **20% snížení vstupních zdrojů potravinového řetězce za poměrně realistický**, zatímco pro **27 %** je tento cíl **neproveditelný**. Pokud jde o prioritu, aby se všechny **nové budovy stavěly podle takových kritérií, aby jejich spotřeba energie byla téměř nulová a aby byly vysoce materiálově účinné**, **45 %** respondentů to považuje za **poměrně realistické** a **42 %** se domnívá, že je **vysoce pravděpodobné, že se toho dosáhne**. Co se týká mobility, považuje **44 %** respondentů pravděpodobnost, že bude dosaženo **1% ročního snížení emisí skleníkových plynů v dopravě**, za vysokou, a **36 %** považuje tento cíl za **vysoce realistický**.
- **64 %** místních a regionálních orgánů informuje, že **podpora lepšího řízení vodních zdrojů je nejdůležitější politikou** s ohledem na situaci v jejich regionu/městě. Dalších **55 %** poukazuje na **podporu udržitelné spotřeby a výroby** a **53 %** uvádí **přeměnu odpadu na zdroje**. Dále **45 %** zdůrazňuje význam **podpory intenzivnějšího výzkumu a inovací**.
- **51 %** respondentů informuje, že z opatření stěžejní iniciativy Evropa účinněji využívající zdroje bude **nejtěžší naplnit inovace a investice**. Dalších **47 %** lituje, že je také **těžké získat dotace**.
- Na otázku, jaké silné a slabé stránky má stěžejní iniciativa Evropa účinněji využívající zdroje z regionálního/místního pohledu, odpovídaly místní a regionální orgány velmi rozdílně. Jejich odpovědi měly společné dva hlavní pozitivní body: místní a regionální orgány oceňují záměr stěžejní iniciativy jednak poskytovat cíle, jednak přikládat větší váhu environmentální politice v Evropě. Pokud jde o slabé stránky, poukazují místní a regionální orgány na nedostatečné přizpůsobení stěžejní iniciativy Evropa účinněji využívající zdroje hospodářské krizi, což zpomaluje postup směrem k účinnému využívání zdrojů na regionální úrovni. Další komentáře naznačují nedostatečné zapojení místních subjektů a vágní pokyny k cílům.
- **27 %** respondentů by **doporučilo provést** ve stěžejní iniciativě **Evropa účinněji využívající zdroje změny**.

- **36 %** účastníků má za to, že **národní program reforem jejich země reaguje na jejich místní/regionální potřeby** v politických oblastech spadajících do působnosti stěžejní iniciativy Evropa účinněji využívající zdroje. Naopak **20 %** účastníků se domnívá, že jejich národní program reforem nereaguje na jejich místní/regionální potřeby odpovídající způsobem, pokud jde o příslušné oblasti politiky účinného využívání zdrojů.
- Na dotaz, zda by **navrhli provést v národním programu reforem své země** v souvislosti s účinným využíváním zdrojů nějaké **změny**, odpovědělo pouze **25 %** respondentů kladně.
- Mezi respondenty, kteří označili, že se spoléhají na financování, se nejvyužívanějším zdrojem financování činnosti v rámci stěžejní iniciativy Evropa účinněji využívající zdroje zdá být se **71 % EFRR**. Místní a regionální orgány ovšem využívají i **Fond soudržnosti (47 %)**, následovaný **ESF (40 %)** a programem **LIFE (35 %)**.
- **49 %** respondentů uskutečnilo kroky k provádění stěžejní iniciativy Evropa účinněji využívající zdroje v partnerství s různými úrovněmi správy.
- **40 %** respondentů zdůraznilo, že **politický rámec EU není dostatečně propojen s místní úrovní**.
- **73 %** místních a regionálních orgánů uvádí, že **mají strategii zapojení různých subjektů, jež má pomoci dosáhnout cílů stanovených v rámci iniciativy Evropa účinně využívající zdroje**. Pětina z těchto 73 % provádí informační kampaně za účelem zapojení a zaangažování veřejnosti. Pouze 10 % aktivně zapojuje malé a střední podniky do víceodvětvového přístupu.

Celkově se zdá, že místní a regionální orgány jsou na dobré cestě ke splnění cílů stěžejní iniciativy Evropa účinněji využívající zdroje. Nicméně je třeba překonat některé problémy, aby se dosáhlo určitých cílů. Například, jak je uvedeno výše, místní a regionální orgány považují energetickou účinnost a využívání obnovitelných zdrojů energie za hlavní problémy. Důvodem pro to může být skutečnost, že přechod od běžných energetických systémů k obnovitelným je problematické z hlediska provádění, buď kvůli finančním, nebo technologickým omezením.

Kromě toho je potřeba inovativních energetických systémů, které snižují náklady, a tak povzbuzují ekonomiku, zdůrazněna tím, jaký význam přikládají

místní a regionální orgány určování a vytváření nových příležitostí pro hospodářský růst a větší inovace. Trend, který se objevuje v souvislosti se snížením emisí skleníkových plynů o 20 % a o němž informují místní a regionální orgány, je podpora a rozšiřování veřejné dopravy s cílem snížit emise z dopravy.

Místní a regionální orgány také popisují potíže se snižováním vstupních zdrojů potravinového řetězce kvůli nedostatečným pokynům ze strany vlád jednotlivých zemí. Mezi další problémy, které se objevují, patří získávání investic pro projekty v oblasti účinného využívání zdrojů, a to buď prostřednictvím financování ze strany EU nebo ze soukromých zdrojů.

Pokud jde o navrhované změny stěžejní iniciativy, uvádějí místní a regionální orgány podobné důvody, zejména potřebu rozšířeného rozpočtu a jasných závazných cílů. Kromě toho jasně zaznívá požadavek na lepší propojení místních a regionálních orgánů s evropským politickým rámcem prokazující nízkou míru zapojení místních a regionálních orgánů v této záležitosti.